

KUS (11) *sb m*

sg A kus (5). ◇ pl N kusy (1). ◇ G kus(o)w (2). ◇ A kusy (1). ◇ I kusy (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w. (z Cn).

1. *Przemysłny, zamierzony postęp; machinatio* Cn (10) : S Ardánápalus [...] fiádał miedzy płotliwemi niewiáftámi przędać kądzyel/ y ine brzydliwe vczynki ípráwuiać. [...] áż vciekł ná Bábilon/ gdczye tám nalepřzy kus w íwoim żywocie vdzyáłał/ íż nákladřzy ná ogień drew kazał íe zápalić/ tám zgorzał *BielKron* 10v; Papieź/ [osądzony za sprosne obyczaje] vciekł w gory [...] nie mogły íe w nim niewřtydliwe kuřy zátaić/ chłop go zábił rohátyną od żony. *BielKron* 174.

a. *Wymierzone przeciw komuś, zaskakujące działanie, przeważnie podstępne; deceptio, dolus, fallacia, fraudatio, fucus, techna* Cn (6) : [Amurat zniewolenie] Grekom [...] y wiele innym [...] poczynił/ nie mocą ábo ízáblą/ ábo íákim rycerřkim obyczáiem/ íedno zdráda przewrotnořcią/ obiecowaním dárow/ przyięgámi/ y innemi fáłřzywemi á chytremi kuřy. *BielKron* 244; Lothrowřki Kus wyrządźili íi Liwłánci [królowi] gdy Połá Litewřkiego zábili *BielKron* 437v, 316v; to będzie znác íż v páná w lekkiey íeft cenie: nákoniecz íeřcže/ vczyni mu pan íaki kus/ á znák nieíáłki. *GórnDworz* M5v; przeciwko oycowi muřieli czo zbroić/ Zacź im teź on táki kus teraz chciał wyřtroić. *HistLan* F2; Turcy [...] trapiąc íe [nieprzyjaciół] rozmaitemi kuřy/ náieźdźáiać/ wywabiáiać ná hártz/ á wyrozumiewáiać ípráwę ich [...] dáia znác íwoim *BielSpr* 56.

W charakterystycznych połączeniach: kus uczynić, wyrządźić, wystroić; chytry kus, fałszywy, łotrowski (2), zły.

[Wyrażenia: »kus kusiciela« = *pokusa*: yacybyř [...] nam dał íię [...] przeciwko złým kuřom kuřícíelá *PańskModlWyłóż* E5v.

»psi kus«: Powiedźiał/ że ináczey nie mogłem mu [nieprzyjacielowi] ízkodźić/ A tych íego přich kuřow czym gorřzym nágroďzić/ Dałem zań dziewkę íwoie; białagłowá bowiem íeft zágubá męřczyźnie *PaprNauka* B2.]

b. *Sposób na coś (2)* : Tak tu dźywny zupbałeć był A bozem íię polsem czynyl. Czo go na on řwiat pozywał Dźywnich tu kořow [*lege*: kusow, *lekcja*: kosow *mniej prawdopodobna*] vzywał. A ten ze go [*kupca*] ínac przeřtrařzył *RejKup* f7v; [*Wymienione różne sposoby uprawiania konia do wyścigów*] A thak óřtátnich kuřow pozyway według moźnořci twey. *SienLek* 191.

2. *Sztuka, wyrób (1)* : Tákte w tym fláchetnym rzemieřle píńania/ Nie trzeba długiey pracey w tym do rozeznáńia/ Czyiá kuřnia/ weźrzawřzy pirwey w ine ířtuki/ Obaczy káźdy ínáďnie bez trudney náuki/ Ktore kuřy tym křtałtem w íedney formie lano *RejWiz* A8v.

Synonimy. 1.a. fortel; 2. sztuka.

Cf PSIKUS